

Ökad information i utlandsfinländararbetet

Rundradions satellitsändningar erbjuder en god möjlighet att få daglig information från Finland. Dylig information är nödvändig för personer som reser på arbetskommendering och erbjuder övriga, speciellt dem som studerar finska, en möjlighet att upprätthålla levande kontakter till Finland

Tv Finlands program distribueras via satelliten Intelsat 707. I Norden och Mellan-Europa är en parabolantenn med 60 cm diameter tillräcklig för att motta sändningarna. I Syd-Europa och på Kanarieöarna behövs större parabol. Under sommaren 1997 är mottagningen gratis, men från september månad krävs ett betal-smartkort för att följa programmet.

Signalen är digital, vilket kräver en speciell satellitmottagare som kostar cirka FIM 5500.

Det norska bolaget Telenor ansvarar för de nya sändningarna. Mottagare och smartkort distribueras av Nordic Satellite Broadcasting NSB i Bryssel.

Utöver Tv Finland distribuerar signalen även två radiokanaler samt text tv. Båda dessa bitjänster är avgiftsfria.

Finländarna är världens ivrigaste brukare av internet och e-post. Systemet har under senare år utvecklats till ett tillförlitligt och billigt kontakt- och informationsystem.

Finland-Samfundet har redan länge haft egna hemsidor där Finlandsbrons nyhetsvecka (på finska) publicerats varje måndag sedan början av år 1996. Dessa sidor är som bäst föremål för utveckling i syfte att förbättra servicen till utlandsfinländarna. Utöver nyhets- och artikelservicen byggs en händelsekalender, rådgivningssidor, ett diskussionsforum samt olika söklistor och länkar upp. Samfundets representanter och medlemssekreterare i olika länder finns redan med och allt mångsidigare nätverk planeras.

Finland-Samfundet utvecklar för tillfället denna service i samarbete med andelslaget Kabelknuten som visat intresse för att stöda utvecklingen till ett förmånligt pris.

Många utlandsfinländska samfund och

projekt har egna hemsidor och avsikten är att bygga nätverk mellan dem och Finland-samfundet. Målet är att förbättra dessa förbindelser och den vägen knyta samman alla utlandsfinländarsamfund som så önskar.

Utlandsfinländarparlamentet uttrycker sin tillfredsställelse över att Tv Finland inlett sin verksamhet i Europa, men uppmanar Rundradion att förhandla om betydande sänkningar av kostnaderna samt med kraft driva på en utvidgning av satellitsändningarna till i första hand Nord-Amerika.

Utlandsfinländarparlamentet anser det nödvändigt att distribuera myndighetsinformation direkt till utlands-

finländarna, både till deras egna publikationer och via modern data-teknik. Då den utlandsfinländska informationsverksamheten är utspridd bör varje utlandsfinländare ha möjlighet att erhålla myndighets- och annan internetinformation från ett håll. Parlamentet ser som en av sina viktiga uppgifter att diskutera med Rundradion om förbättrad service för utlandsfinländare. Därtill önskas lok-återsändning i Australien samt informationsinserter producerade av Finland-Samfundet.

Ingermanländarnas rätt bör tryggas

Under åren efter Sovjetunionens sammanbrott har ingermanländerfrågan diskuterats livligt. Under debatten har en lång rad tidigare orätter, som inte går att korrigera eller ersätta, framgått. Ingermanländarnas rätt att återvända till sina egna bosättningsområden begränsas inte längre och de garanteras i princip rehabilitering. I praktiken har det dock visat sig att det för att förverkliga dessa rättigheter förutom en attitydförändring krävs resurser och avskaffande av byråkratiska hinder.

I Ryssland utvecklas som bäst ett statligt program för små språk och folk, men det är ännu för tidigt att säga något om dess praktiska betydelse. Finland och de övriga nordiska länderna har satsat en del resurser i ingermanländarnas områden. Det mest omfattande stödet har dock kommit från enskilda i form av olika medborgarinsamlingar.

För enskilda ingermanländare har frå-

gan om rehabilitering blivit central. Rehabilitering kräver dock införskaffande av en rad skriftliga dokument.

För de ingermanländare som var tvångsförflyttade till Finland under kriget krävs bland andra papper ett bevis från Finlands Statsarkiv. Den avgift som upp bärs för beviset är med tanke på ingermanländarnas inkomstnivå betydande. I flera sammanhang har möjligheten att sänka eller avskaffa avgiften diskuterats men resultatet låter fortfarande vänta på sig.

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Finland att rikta resurser till ingermanländarna i deras bosättningsområden och övervaka att stödet går fram, samt statsarkivet att avstå från att bära upp bevisavgifter av ingermanländare.

PARLAMENTET BESLÖT:

Debatt krävs om medborgarskap

En finländsk medborgare som fötts utanför Finland och även är något annat lands medborgare förlorar sitt finländska medborgarskap vid 22 års ålder om han/hon inte bott i Finland eller uppehållit sig i Finland under sådana förhållanden som visar på samhörighet med Finland.

För att visa på samhörighet räcker till exempel militär- eller civiltjänst, studier eller arbete i Finland. Även upprepade semesterar i Finland efter uppnådd tolv års ålder visar även på krävd samhörighet.

Samhörigheten bör företes myndigheterna genom en klargöring. Registerbyråerna ger bevis till personer som bott i Finland. Militärpass, betyg och intyg visar att militär- eller civiltjänsten är fullgjord, studier bedrivits eller arbete

utförts. För personer som enbart uppehållit sig i Finland krävs intyg av två tillförlitliga personer.

Utöver det beskrivna anmälningsförfarandet kan även en ansökan om att bevara medborgarskapet göras genom att fylla i en speciell blankett. Ett beslut på basen av ansökan är avgiftsbelagt.

Finland har i likhet med de övriga nordiska länderna strävat till att människor har endast ett medborgarskap. Huvudregeln är att en finländsk medborgare förlorar sitt finländska medborgarskap när han/hon blir medborgare i ett annat land.

Bland utlandsfinländarna har linjen allt emellanåt väckt mycket debatt. Den har gällt såväl principen om ett medborgarskap

som det som byråkratiskt uppfattade tillvägagångssättet då ett barn vill bevara sitt medborgarskap.

Det utlandsfinländska samfundet är i behov av mer detaljerad kunskap och möjligheten till dubbelt medborgarskap samt medborgarskapsavgörandena.

Utlandsfinländarparlamentet inbjuder de utlandsfinländska samfundet till en grundläggande diskussion med myndigheterna i medborgarskapsfrågan i syfte att bevara finländskt medborgarskap i form av dubbelt medborgarskap.

Utvidgat stöd till Finland-skolorna

Tusentals utlandsfinländska barn och unga har under de senaste årtiondena stärkt sitt språk och sin finländska identitet genom att delta i Finland-skolornas verksamhet. Dessa frivilliga institutioner som förmedlar undervisning under några veckotimmar är för många elever den enda kontakt till Finland de har utom familjen.

För närvarande verkar över 100 Finland-skolor på olika håll i världen. Verksamheten är i högsta grad beroende

av frivilliginsatser bland lokala finländare. Den finska statens stöd till skolorna är blygsamt och har dessutom minskat under senare år.

Lärarnas personliga insatser har från början på alla håll varit avgörande. Även små anslagsökningar skulle ha stor betydelse för skolornas verksamhet.

Som speciellt problematiskt har många skolor upplevt den bristande informationen om läromedel samt avsaknaden av hjälp

vid val av böcker och annat material.

Utlandsfinländarparlamentet betonar Finlandskolorna betydelse för språk och kultur för de utlandsfinländska samfundet samt uppmanar undervisningsministeriet och myndigheterna att utvidga anslagen samt det pedagogiska stödet. Även språkundervisningen för barn under skolåldern samt vuxna bör erhålla stöd.

Valkrets för utlandsfinländarna

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Finlands regering att göra en utredning av möjligheterna att grunda en valkrets för utlandsfinländarna.

Stöd till unga

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar de utlandsfinländska organisationerna att fästa vikt vid att stöda ungdomens kultur. Därtill uppmanar parlamentet finska staten att informera om utbildningsmöjligheterna i Finland.

Minoritetsställning för sverigefinnarna

I Sverige har genom historien talats finska i stora delar av landet, i Tornedalen, Stockholmsområdet, Mälardalen, Värmland, Dalarna och Västmanland.

I 600 år utgjorde dagens Finland den östra rikshalvan i det svenska riket och finskan var rikets andra huvudspråk. Rörligheten i öst-västlig riktning var helt normal. Den finska församlingen i Stockholm har enligt dokumenten fungerat redan år 1533. I Sverige lever för närvarande cirka 440 000 första och andra generationens sverigefinländare.

År 1994 erkände Sveriges riksdag finskan som ett historiskt språk i Sverige och en del av landets kulturarv.

Byrån för mindre talade språk i Europa (EBLUL) har krävt minoritetsställning för finskan utgående från Europarådets konvention om regionala eller minoritetsspråk.

Sverigefinländarna har genom sina organisationer uttryckt vilja att i Sverige bygga upp en fungerande språklig minoritet och kulturautonomi.

En särskild kommitté undersöker som bäst Sveriges möjligheter att för finskans del underteckna Europarådets konvention.

De sverigefinländska organisationernas minimikrav är lagstadgad minoritetsställning för finska språket.

Utlandsfinländarparlamentet stöder sverigefinländarna i deras krav på att Sverige ratificerar Europarådets konvention för hela landets del och stiftar en speciell språklagstiftning. Parlamentet vädjar i saken till Sveriges regering och uppmanar Finlands regering att fortsätta sina ansträngningar i saken.

Parlamentet ser som en viktig uppgift framöver att stöda strävanden i andra länder att lagstiftningsvägen påverka i syfte att gagna det finska språket.

Utveckling av nätverket för centralstödpersoner

År 1996 flyttade över 10000 finländare utomlands, trots att den traditionella emigrationen anses ha upphört redan för många år sedan. Den internationella arbetsmarknaden förklarar endast en del av nyemigrationen. Allt oftare uppfattas flyttning utomlands för en några år lång kommendering som något som hjälper upp karriären samtidigt som hela familjen blir en erfarenhet rikare.

De som flyttar stöter, sin utbildning och sina språkkunskaper till trots, på många problem, främst sosiokulturella. Finland-Samfundet har i samarbete med Föreningen för mental hälsa i Finland, kyrkans utlandsarbete, arbetsministeriet, företag och fackliga organisationer under vintern 1996-97 skolat 10 centralstödpersoner, som i sex länder erbjuder sina tjänster till

finländare som flyttar utomlands. Det i England aktiva vän-nätverket och Grannprojektet i Tyskland har spelat en viktig roll. Även i Frankrike, Spanien, Thailand och Singapore får finländska migranter nu konkret hjälp i frågor med anknytning till flytten, kontakterna till myndigheter, skolärenden och kontakter till landsmän.

Avsikten är att steg för steg bygga upp ett stödnätverk i dessa länder och utvidga det till andra länder, dit finländare söker sig. Hjälpen ges gratis till enskilda finländare, men till företag som sänder ut anställda på kommenderingar säljs mer omfattande hjälppaket.

Kontakt till centralstödpersonerna fås lättast via Finland-Samfundet.

Utlandsfinländarparlamentet stöder stödpersonprojektet och uppmanar alla utlandsfinländska samfund att delta i samarbetet för att fördjupa och utvidga projektet. Parlamentet föreslår att en del av det ekonomiska stödet till utlandsfinländskt arbete kanaliseras direkt till rådgivning för utflyttare bl.a. för att bygga upp stödnätverk i deras egna länder.

Utlandsfinländarnas och återflyttarnas rättigheter och skyldigheter i Finland

Utlandsfinländarnas och återflyttarnas information om socialskyddet (moderskapsledighet och pensioner), beskattningen och avtjänande av militärtjänst är slumpmässig. Myndigheternas information når inte alltid utlandsfinländarna som ofta råkar i en mellanställning vid beslut som gäller socialskyddet. Återflyttarna måste stå i kontakt

med många olika myndigheter.

Utlandsfinländarparlamentet föreslår, att informationen till utlandsfinländare och återflyttare koncentreras till ett organ, som samlar för dem väsentlig information, förmedlar den och övervakar utlandsfinländarnas rättigheter i beslutsprocessen.

Informationen till återflyttarna bör

förbättras och återflyttningsläget underlättas. Återflyttarnas pensioner och beskattningen av arbetspensioner som betalas ut i Finland bör tas till helhetsgranskning och korrigerig.

Stöd till utlandsfinländsk organisationsverksamhet

Utlandsfinländarnas organisationer önskar ekonomiskt stöd för verksamheten i de egna länderna. Vid grundande av utlandsfinländska organisationer uppstår speciella problem i brist på medel. Erfarenheter från andra länder kan vara till nytta under startprocessen. Då de problem en inflyttare möter uttryckligen hänför sig till landet ifråga kan den bästa hjälpen ges av en redan integrerad inflyttare. Personlig kontakt har större betydelse än skriftlig

rådgivning. En del problem kan förutses, men inte allt. Det är omöjligt att analysera, organisera och uppevara all den kunskap som en redan etablerad finländare kan ge en nykomling.

Utlandsfinländarparlamentet föreslår, att stöd från Finland ges direkt till utlandsfinländarnas organisationer. Speciellt borde ur offentliga medel stöd ges nya och nygrundade utlandsfin-

ländska organisationer för informationsarbete. Därtill framställs önskemål om att kostnaderna för kommande utlandsfinländarparlamentssessioner ersätts ur statens budget. Vidare föreslås statligt ekonomiskt stöd till rådgivningsverksamheten riktad till utflyttare samt till ex. stödpersonprojekt direkt i inflyttningsländerna.

Vilohemsbyggen

Äldre människors förmåga att upprätthålla kunskaper i främmande språk avtar enligt såväl undersökningar som praktiska erfarenheter. Möjligheten att komma till rätta i det nya hemlandet blir sålunda i hög grad beroende av omgivningar, där det är möjligt att tala det egna språket och upprätthålla den egna kulturen.

På olika håll i världen har finländska emigranter utvecklat olika åldrings- och

vilohemlösningar. I Australien, Kanada och under senare år även i Sverige har på privat initiativ byggts åldringshem, antingen uteslutande för finländare, eller så att andelen finländare i hemmen är tillräckligt stor för att garantera språk och kulturimpulser. Även i Ingermanland har åldringshem byggts. I Tyskland diskuteras som bäst ett motsvarande projekt.

Utlandsfinländarparlamentet anser att frågan om finländska vilohembyggen är viktig för utlandsfinländarna och uppmanar Finland-Samfundet att samla in uppgifter och erfarenheter från förverkligade projekt samt ställa informationen till det utlandsfinländska samfundets tjänst. Ekonomiskt stöd från statsmakten efterlyses i begynnelsekedet.